

Briuselis, 2021 12 06
C(2021) 8705 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

**dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo
trumpalaikiam eksporto kredito draudimui**

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo trumpalaikiam eksporto kredito draudimui

1. ĮVADAS

1. Eksporto subsidijos gali neigiamai paveikti galimų konkuruojančių prekių tiekėjų ir paslaugų teikėjų konkurenciją rinkoje. Todėl Komisija, kaip konkurencijos priežiūros institucija pagal Sutartį, visuomet griežtai nepritarė eksporto pagalbai Sąjungos vidaus prekyboje ir eksporto pagalbai už Sąjungos ribų. Šio komunikato tikslas – paaiškinti Komisijos atliekamą valstybių narių paramos eksporto kredito draudimui vertinimą pagal Sąjungos valstybės pagalbos taisykles.
2. Komisija pasinaudojo savo įgaliojimais teikti nurodymus dėl valstybės pagalbos trumpalaikio eksporto kredito draudimo pavidalu. Ji siekė spręsti faktinio arba galimo konkurencijos iškreipimo vidaus rinkoje klausimą, kai iškreipoma ne tik skirtingų valstybių narių eksportuotojų (prekyba Sąjungoje ir už jos ribų), bet ir eksporto kredito draudikų, vykdančių veiklą Sąjungoje, konkurencija. 1997 m. Komisija *Komunikate valstybėms narėms pagal EB sutarties 93 straipsnio 1 dalį dėl Sutarties 92 ir 93 straipsnių taikymo trumpalaikiam eksporto kredito draudimui*¹ (toliau – 1997 m. komunikatas) nustatė valstybės kišimosi principus. 1997 m. komunikato principai nuo 1998 m. sausio 1 d. turėjo būti taikomi 5 metų laikotarpi. Vėliau 1997 m. komunikatas buvo pritaikytas, o jo taikymo laikotarpis buvo pratęstas 2001 m.², 2004 m.³, 2005 m.⁴ ir 2010 m.⁵ Jo principai buvo taikomi iki 2012 m. gruodžio 31 d.
3. Atsižvelgiant į patirtį taikant 1997 m. komunikato principus, visų pirma per 2009–2011 m. finansų krizę, tapo akivaizdu, kad reikėtų persvarstyti šios srities Komisijos politiką. Todėl Komisija priėmė naują *Komunikatą valstybėms narėms dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo trumpalaikiam eksporto kredito draudimui*⁶ (toliau – 2012 m. komunikatas). 2012 m. komunikato principai iš esmės turėjo būti taikomi nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2018 m. gruodžio 31 d.⁷ 2012 m. komunikato priedas po to buvo kelis kartus pritaikytas⁸, o 2012 m. komunikato taikymo laikotarpis buvo pratęstas 2018⁹ ir 2020 m.¹⁰ Dabar jis taikomas iki 2021 m. gruodžio 31 d.

¹ OL C 281, 1997 9 17, p. 4.

² OL C 217, 2001 8 2, p. 2.

³ OL C 307, 2004 12 11, p. 12.

⁴ OL C 325, 2005 12 22, p. 22.

⁵ OL C 329, 2010 12 7, p. 6.

⁶ OL C 392, 2012 12 19, p. 1.

⁷ 2012 m. komunikato 18 punkto a papunktis ir 5.2 skirsnis turėjo būti taikomi nuo 2012 m. komunikato priėmimo dienos.

⁸ OL C 398, 2012 12 22, p. 6; OL C 372, 2013 12 19, p. 1; OL C 28, 2015 1 28, p. 1; OL C 215, 2015 7 1, p. 1; OL C 244, 2016 7 5, p. 1; OL C 206, 2017 6 30, p. 1; OL C 225, 2018 6 28, p. 1; OL C 457, 2018 12 19, p. 9; OL C 401, 2019 11 27, p. 3; OL C 101 I, 2020 3 28, p. 1; OL C 340 I, 2020 10 13, p. 1; OL C 34, 2021 2 1, p. 6.

⁹ OL C 457, 2018 12 19, p. 9.

¹⁰ OL C 224, 2020 7 8, p. 2.

4. 2019 m. Komisija, atlikdama valstybės pagalbos modernizavimo priemonių rinkinio, geležinkelių gairių ir trumpalaikio eksporto kredito draudimo tinkamumo patikrą¹¹, pradėjo 2012 m. komunikato vertinimą. Iš vertinimo rezultatų matyti, kad taisyklės iš esmės veikia gerai, bet jas reikia šiek tiek patobulinti atsižvelgiant į rinkos pokyčius. Todėl šiame komunikate yra išlaikomi 2012 m. komunikate išdėstyti principai ir pateikiami tik keli techniniai koregavimai.
5. Šiame komunikate išdėstytos taisyklės padės užtikrinti, kad valstybės pagalba neiškraipytų privačiųjų ir valstybinių arba valstybės remiamų eksporto kredito draudikų tarpusavio konkurencijos. Tos taisyklės taip pat padės sukurti vienodas sąlygas eksportuotojams.
6. Šiuo komunikatu valstybėms narėms pateikiama išsamesnių nurodymų dėl principų, kuriais Komisija ketina remtis aiškindama Sutarties 107 ir 108 straipsnius ir jų taikymą trumpalaikiam eksporto kredito draudimui. Jis padėtų nustatyti kuo skaidresnę šios srities Komisijos politiką, užtikrinti nuspėjamumą ir vienodą požiūrį. Todėl jame nustatomos įvairios sąlygos, kurios turi būti įvykdytos, jeigu valstybiniai draudikai nori patekti į trumpalaikio eksporto kredito draudimo nuo parduotinos rizikos rinką.
7. Rizika, kuri iš esmės nėra parduotina, nepatenka į šio komunikato taikymo sritį.
8. 2 skirsnyje aprašoma šio komunikato taikymo sritis ir pateikiamos jame vartojamų terminų apibrėžtys. 3 skirsnyje aptariamas Sutarties 107 straipsnio 1 dalies taikymas ir bendras draudimas teikti valstybės pagalbą parduotinos rizikos eksporto kredito draudimui. Galiausiai 4 skirsnyje numatytos kai kurios parduotinos rizikos taikymo srities išimtys ir nustatomos sąlygos, kuriomis valstybės parama laikinai neparduotinos rizikos draudimui gali būti suderinama su vidaus rinka.

2. KOMUNIKATO TAIKymo SRITIS IR TERMINŲ APIBRĖŽTYS

2.1. Taikymo sritis

9. Komisija taikys šiame komunikate išdėstytus principus tik eksporto kredito draudimui, kurio rizikos laikotarpis yra trumpesnis negu dveji metai. Visos kitos eksporto finansinės priemonės į šio komunikato taikymo sritį neįtrauktos.

2.2. Terminų apibrėžtys

10. Šiame komunikate vartojamų terminų apibrėžtys:
 - 1) eksporto kredito draudimas – draudimo produktas, kuriuo draudikas teikia komercinės arba politinės, arba abiejų rūšių rizikos draudimą, susijusį su mokėjimo įsipareigojimais vykdant eksporto sandorį;
 - 2) privatus kredito draudikas – kita nei valstybinis draudikas įmonė arba organizacija, kuri teikia eksporto kredito draudimą;
 - 3) valstybinis draudikas – įmonė arba kita organizacija, kurios teikia eksporto kredito draudimą valstybės narės padedamos arba jos vardu, arba valstybė narė, kuri teikia eksporto kredito draudimą;

¹¹ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „2012 m. valstybės pagalbos modernizavimo priemonių rinkinio, geležinkelių gairių ir trumpalaikio eksporto kredito draudimo tinkamumo patikra“, 2020 10 30, SWD(2020) 257 *final*.

- 4) parduotina rizika – komercinė arba politinė, arba abiejų rūšių rizika, kurios ilgiausias rizikos laikotarpis yra trumpesnis negu dveji metai ir kurią patiria valstybiniai ir nevalstybiniai pirkėjai priede išvardytose šalyse; visa kita rizika šiame komunikate yra laikoma neparduotina;
- 5) komercinė rizika – rizika, visų pirma apimanti:
 - a) savavališką pirkėjo sutartinių įsipareigojimų nevykdymą, t. y. kiekvieną savavališką nevalstybinio pirkėjo sprendimą sustabdyti arba nutraukti sutartį be teisėtos priežasties;
 - b) savavališką nevalstybinio pirkėjo atsisakymą priimti sutartyje nurodytas prekes be teisėtos priežasties;
 - c) nevalstybinio pirkėjo ir jo garanto nemokumą;
 - d) užsitęsusių įsipareigojimų nevykdymą, t. y. nevalstybinio pirkėjo ir jo garanto skolos, kylančios iš sutarties, negražinimą;
- 6) politinė rizika – rizika, visų pirma apimanti:
 - a) riziką, kad valstybinis pirkėjas ar šalis neleis užbaigti sandorio arba laiku neatsiskaitys;
 - b) riziką, apimančią daugiau negu atskiro pirkėjo riziką, arba riziką, kuri nepatenka į atskiro pirkėjo atsakomybės sritį;
 - c) riziką, kad šalis į apdraustojo šalį neperves toje šalyje gyvenančių pirkėjų sumokėtų pinigų;
 - d) *force majeure* atvejo riziką, pavyzdžiui, kad susidarys į karą panaši padėtis už draudiko šalies ribų, jeigu jos padariniai nėra apdrausti kitaip;
- 7) rizikos laikotarpis – gamybos laikotarpis kartu su kredito laikotarpiu;
- 8) gamybos laikotarpis – laikotarpis nuo prekių arba paslaugų užsakymo iki pristatymo arba suteikimo datos;
- 9) kredito laikotarpis – laikotarpis, suteiktas pirkėjui pagal eksporto kredito sandorį pristatytoms prekėms ir suteiktoms paslaugoms apmokėti;
- 10) vienos rizikos rūšies draudimas – viso pardavimo vienam pirkėjui draudimas arba vienos sutarties su vienu pirkėju draudimas;
- 11) perdraudimas – draudimas, kurį draudikas perka iš kito draudiko, kad galėtų valdyti riziką mažindamas savo paties riziką;
- 12) bendrasis draudimas – visų rūšių apdraustų nuostolių, kurių draudikas nekompensuoja, bet kurie tenka kitam draudikui, procentinė dalis;
- 13) kvotinis proporcinis perdraudimas – perdraudimas, kai draudikas turi perduoti, o perdraudikas turi prisiimti tam tikrą procentinę kiekvienos rizikos dalį pagal nustatytą draudiko pasirašytos veiklos kategoriją;
- 14) papildomas draudimas – papildomas kito draudiko nustatytą kredito ribą viršijančios sumos draudimas;
- 15) bendros apyvartos draudimo liudijimas – kredito draudimo liudijimas, kitas nei vienos rizikos rūšies draudimo liudijimas, t. y. kredito draudimo liudijimas,

kuris apima visą arba didžiąją apdraustojo pardavimo skolon dalį, taip pat pajamas iš pardavimo keliems pirkėjams.

3. SUTARTIES 107 STRAIPSNIO 1 DALIES TAIKYMAS

3.1. Bendrieji principai

11. Sutarties 107 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad „valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su bendraja rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai“.
12. Jeigu eksporto kredito draudimą teikia valstybiniai draudikai, tokiam draudimui naudojami valstybės ištekliai. Tai, kad dalyvauja valstybė, draudikams arba eksportuotojams gali suteikti atrankinį pranašumą ir tai iškraipo arba galėtų iškraipyti konkurenciją ir daryti įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai. 3.2, 3.3 ir 4 skirsniuose išdėstytų principų paskirtis – nurodyti, kaip tokios priemonės bus vertinamos pagal valstybės pagalbos taisykles.

3.2. Pagalba draudikams

13. Jeigu valstybiniai draudikai turi tam tikrų pranašumų, palyginti su privačiais kredito draudikais, tai gali būti valstybės pagalba. Pranašumai gali būti įvairių pavidalų ir galėtų apimti, pavyzdžiui:
 - a) valstybės garantijas dėl skolinimosi ir nuostolių;
 - b) atleidimą nuo reikalavimo sudaryti atitinkamus rezervus ir kitų reikalavimų, atsirandančių dėl to, kad pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/138/EB¹² neįtrauktos eksporto kredito draudimo operacijos, vykdomos valstybės sąskaita arba su valstybės garantija;
 - c) įprastų mokesčių lengvatų suteikimą arba atleidimą nuo tokių mokesčių (pvz., įmonių pelno mokesčių ir draudimo liudijimams nustatytų mokesčių);
 - d) valstybės pagalbos teikimą arba kapitalo skyrimą, arba kito pavidalo finansavimą, kuris nėra suderinamas su rinkos ekonomikos investuotojo principu;
 - e) valstybės paslaugų teikimą natūra, pavyzdžiui, prieigą prie valstybės infrastruktūros, priemonių arba slaptos informacijos ir naudojimąsi jomis rinkos vertės neatitinkančiomis sąlygomis;
 - f) tiesioginį valstybės perdraudimą arba tiesioginio valstybės perdraudimo garantiją palankesnėmis sąlygomis negu tos, kurios siūlomos privačioje perdraudimo rinkoje, dėl kurių nepakankamai įkainojama perdraudimo liudijimu garantuojama apsauga arba dirbtinai sukuriami pajėgumai, kurių negalima tikėtis privačioje rinkoje.

3.3. Draudimas teikti valstybės pagalbą eksporto kreditams

14. 13 punkte išvardyti pranašumai valstybiniam draudikams dėl parduotinos rizikos turi įtakos prekybai kredito draudimo paslaugomis Sąjungos viduje. Dėl jų

¹² 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II) (OL L 335, 2009 12 17, p. 1).

skirtingose valstybėse narėse skiriasi draudimo liudijimu garantuojama apsauga nuo parduotinos rizikos. Tai iškraipo skirtingų valstybių narių draudikų tarpusavio konkurenciją ir netiesiogiai veikia Sąjungos vidaus prekybą, neatsižvelgiant į tai, ar tai Sąjungos vidaus eksportas, ar eksportas už Sąjungos ribų¹³. Dėl šių priežasčių, jeigu valstybiniai draudikai turi tokių pranašumų, palyginti su privačiais kredito draudikais, jie neturėtų turėti galimybės drausti parduotiną riziką. Todėl, siekiant užtikrinti, kad valstybiniai draudikai nepasinaudotų valstybės pagalba, būtina nustatyti sąlygas, kuriomis jie gali vykdyti veiklą.

15. Kartais pranašumais valstybiniais draudikams taip pat, bent iš dalies, pasinaudoja eksportuotojai. Tokie pranašumai gali iškreipti konkurenciją ir prekybą ir yra valstybės pagalba, kaip apibrėžta Sutarties 107 straipsnio 1 dalyje. Tačiau, jeigu įvykdomos eksporto kredito draudimo nuo parduotinos rizikos sąlygos, kaip nurodyta šio komunikato 4.3 skirsnyje, Komisijos nuomone, nebus laikoma, kad eksportuotojai pasinaudojo neteisėtu pranašumu.

4. EKSPORTO KREDITO DRAUDIMO NUO LAIKINAI NEPARDUOTINOS RIZIKOS TEIKIMO SĄLYGOS

4.1. Bendrieji principai

16. Kaip nurodyta 14 punkte, jeigu valstybiniai draudikai turi bet kokių pranašumų, palyginti su privačiais kredito draudikais, kaip aprašyta 13 punkte, jie neturi drausti parduotinos rizikos. Jeigu valstybiniai draudikai arba jų patrunuojamosios įmonės norėtų apdrausti parduotiną riziką, turi būti užtikrinta, kad apdrausdami jie tiesiogiai ar netiesiogiai nepasinaudotų valstybės pagalba. Todėl jie turi turėti tam tikrą nuosavų lėšų sumą (mokumo atsargą, įskaitant garantijų fondą) ir techninius atidėjinius (nuostolių svyravimo išlyginimo rezervą) ir privalo pagal Direktyvą 2009/138/EB gauti reikiamą leidimą. Jie taip pat privalo bent turėti atskirą administravimo sąskaitą ir atskiras sąskaitas savo parduotinos rizikos ir neparduotinos rizikos draudimui valstybei padedant arba jos vardu, kad parodytų, kad jie negauna valstybės pagalbos savo parduotinos rizikos draudimui. Paties draudiko sąskaita apdraustų įmonių sąskaitos turi atitikti Tarybos direktyvą 91/674/EB¹⁴.
17. Valstybės narės, kurios teikia eksporto kredito draudikui perdraudimą sudarydamos privačiame sektoriuje parduotinos ir neparduotinos rizikos perdraudimo sutartis arba dalyvaudamos sudarant tokias sutartis, turi turėti galimybę parodyti, kad jų priemonės nėra susijusios su valstybės pagalba, kaip nurodyta 13 punkto f papunktyje.
18. Valstybiniai draudikai gali teikti eksporto kredito draudimą nuo laikinai neparduotinos rizikos pagal šį komunikato 4 skirsnyje išdėstytas sąlygas.

¹³ Teismas sprendime, priimame byloje C-142/87 *Belgijos Karalystė prieš Europos Bendrijų Komisiją*, pareiškė, kad pagalba eksportui ne tik Sąjungos viduje, bet ir už jos ribų gali turėti įtakos konkurencijai ir prekybai Sąjungos viduje. Eksporto kredito draudikai draudžia abi veiklos rūšis, todėl abiem joms teikiama pagalba gali turėti įtakos konkurencijai ir prekybai Sąjungos viduje.

¹⁴ 1991 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyva 91/674/EB dėl draudimo įmonių metinės finansinės atskaitomybės ir konsoliduotos finansinės atskaitomybės (OL L 374, 1991 12 31, p. 7).

4.2. Parduotinos rizikos taikymo srities išimtys: laikinai neparduotina rizika

19. Nepaisant parduotinos rizikos apibrėžties, tam tikra komercinė arba politinė, arba abiejų rūšių rizika, kurią patiria pirkėjai, įsikūrę priede išvardytose šalyse, yra laikoma laikinai neparduotina šiais atvejais:
- a) jeigu Komisija nusprendžia laikinai pašalinti vieną ar kelias šalis iš priede nurodytų parduotinos rizikos šalių sąrašo, kaip aprašyta 5.2 skirsnyje, nes privataus draudimo rinkos pajėgumai toje šalyje arba šalyse yra nepakankami, kad būtų apdrausta visa ekonomiškai pagrįsta rizika;
 - b) jeigu Komisija, gavusi valstybės narės pranešimą, kaip nurodyta šio komunikato 5.3 skirsnyje, nusprendžia, kad rizika, kurią patiria mažosios ir vidutinės įmonės, kaip apibrėžta Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB¹⁵, kurių bendra metinė eksporto apyvarta neviršija 2,5 mln. EUR, yra laikinai neparduotina eksportuotojams pranešančiojoje valstybėje narėje;
 - c) jeigu Komisija, gavusi valstybės narės pranešimą, kaip nurodyta šio komunikato 5.3 skirsnyje, nusprendžia, kad vienos rizikos rūšies draudimas, kurio rizikos laikotarpis yra bent jau nuo 181 dienos iki mažiau nei dvejų metų, yra laikinai neparduotinas eksportuotojams pranešančiojoje valstybėje narėje;
 - d) jeigu Komisija, gavusi valstybės narės pranešimą, kaip nurodyta šio komunikato 5.4 skirsnyje, nusprendžia, kad, trūkstant eksporto kredito draudimo, tam tikra rizika yra laikinai neparduotina eksportuotojams pranešančiojoje valstybėje narėje.
20. Siekiant kuo labiau sumažinti konkurencijos iškraipymą vidaus rinkoje, pagal 19 punktą laikinai neparduotina laikomą riziką gali apdrausti valstybiniai draudikai, jeigu jie įvykdo 4.3 skirsnyje išdėstytas sąlygas.

4.3. Draudimo nuo laikinai neparduotinos rizikos teikimo sąlygos

4.3.1. Draudimo kokybė

21. Draudimo, kurį siūlo valstybiniai draudikai, kokybė turi atitikti rinkos standartus. Visų pirma gali būti draudžiama tik ekonomiškai pagrįsta rizika, t. y. rizika, kuri yra priimtina pagal patikimo rizikos prisiėmimo principus. Didžiausia draudimo procentinė dalis turi būti 95 % komercinės ir politinės rizikos atvejais, o reikalavimų laukimo terminas turi būti ne trumpesnis kaip 90 dienų.

4.3.2. Rizikos prisiėmimo principai

22. Vertinant riziką visada turi būti taikomi patikimo rizikos prisiėmimo principai. Todėl valstybės remiamos schemos neturi būti taikomos finansiškai nepatikimų sandorių rizikai apdrausti. Atsižvelgiant į tokius principus, rizikos prisiėmimo kriterijai turi būti aiškūs. Jeigu verslo santykiai jau egzistuoja, eksportuotojai turi turėti prekybos arba mokėjimų, arba ir to, ir to teigiamos patirties. Pirkėjai turi turėti teigiamą reikalavimų pagal ankstesnes sutartis reputaciją, pirkėjų išipareigojimų nevykdymo tikimybė turi būti priimtina, o jų vidaus arba išorės finansų reitingai taip pat turi būti priimtini.

¹⁵ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinio dydžio įmonių apibrėžties (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

4.3.3. Tinkama kainodara

23. Rizikos prisiėmimas pagal eksporto kredito draudimo sutartį turi bŭti atlyginamas atitinkama priemoka. Siekiant sumažinti privačių kredito draudikų ištūmimà, vidutinės priemokos pagal valstybės remiamas schemas turi bŭti didesnės uę vidutinės privačių kredito draudikų panašiai rizikai taikomas priemokas. Šiuo reikalavimu uętikrinamas laipsniškas valstybės kišimosi atsisakymas, nes didesnėmis priemokomis bus uętikrinta, kad eksportuotojai vėl sugrięžtų pas privačius kredito draudikus, kai tik jiems leistų rinkos sąlygos ir rizika vėl taptų parduotina.
24. Kainodara yra laikoma tinkama, jeigu minimalia metine rizikos priemoka¹⁶ (saugumo garanto priemoka) apmokestinama uę atitinkamos kategorijos pirkėjo rizikà¹⁷, kaip nurodyta toliau pateikiamoje lentelėje. Taikoma saugumo garanto priemoka, nebent valstybės narės pateikia įrodymų, kad tie tarifai neatitinka konkrečios rizikos. Kiek tai susiję su bendra apyvartos politika, rizikos kategorija turi atitikti vidutinę liudijimu apdraudžiamà pirkėjo rizikà.

Rizikos kategorija	Minimali metinė rizikos priemoka ¹⁸ (% nuo draudimo sumos)
Labai maža ¹⁹	0,2–0,4
Maža ²⁰	0,41–0,9
Vidutinė ²¹	0,91–2,3
Didelė ²²	2,31–4,5

25. Bendrojo draudimo, kvotinio proporcinio perdraudimo ir papildomo draudimo kainodara laikoma tinkama tik tuo atveju, jeigu nustatyta priemoka yra ne mažiau kaip 30 % didesnė uę (pradinio) draudimo, kurį teikia privatus kredito draudikas, priemokà.
26. Nepriklausomai nuo sutarties sąlygų į rizikos priemokà turi bŭti įtrauktas administravimo mokestis, kad kainodarà bŭtų galima laikyti tinkama.

¹⁶ Kiekvienos atitinkamos kategorijos rizikai buvo nustatytas saugumo garanto rizikos priemokos intervalas remiantis vienu metų kredito įsipareigojimų neįvykdymo apsigkeitimo sandorių vertės skirtumais, pagrįstais sudėtinu reitingu, įskaitant visų trijų pagrindinių kredito reitingų agentūrų („Standard & Poor’s“, „Moody’s“ ir „Fitch“) reitingus 2007–2011 m., darant prielaidà, kad vidutinio trumpalaikio eksporto kredito draudimo susigràžinimo santykis yra 40 %. Vėliau nustatyti nepertraukiami intervalai, siekiant labiau atsižvelgti į tai, kad rizikos priemokos laikui bėgant neišlieka pastovios.

¹⁷ Pirkėjo rizikos kategorijos yra pagrįstos kredito reitingais. Reitingus nebūtinai turi suteikti konkrečios reitingų agentūros. Nacionalinės reitingų sistemos arba reitingų sistemos, kurias naudoja bankai, taip pat yra priimtinos. Įmonėms be viešojo reitingo galėtų bŭti taikomas patikrinama informacija pagrįstas reitingas.

¹⁸ Saugumo garantà uę 30 dienų draudimo sutartį galima gauti metinę rizikos priemokà dalijant iš 12.

¹⁹ Labai mažos rizikos kategorija apima rizikà, prilygstančią „Standard & Poor’s“ AAA, AA+, AA, AA–, A+, A ir A– kredito reitingui.

²⁰ Mažos rizikos kategorija apima rizikà, prilygstančią „Standard & Poor’s“ BBB+, BBB arba BBB– kredito reitingui.

²¹ Vidutinės rizikos kategorija apima rizikà, prilygstančią „Standard & Poor’s“ BB+, BB arba BB– kredito reitingui.

²² Didelės rizikos kategorija apima rizikà, prilygstančią „Standard & Poor’s“ B+, B arba B– kredito reitingui.

4.3.4. *Skaidrumas ir ataskaitų teikimas*

27. Valstybės narės turi skelbti taikomas rizikas, kuri laikoma laikinai neparduotina pagal 19 punktą, schemas valstybinių draudikų interneto svetainėse nurodydamos visas taikytinas sąlygas.
28. Jos turi pateikti Komisijai metines ataskaitas dėl 19 punkte nurodytos rizikos, kuri laikoma laikinai neparduotina ir kurią draudžia valstybiniai draudikai. Jos tai turi padaryti ne vėliau kaip kitų metų po jų įsikišimo liepos 31 d.
29. Ataskaitoje turi būti pateikta ši informacija apie kiekvieną schemą:
 - a) bendra suteiktos kredito ribos suma;
 - b) apdrausta apyvarta;
 - c) nustatytos priemokos;
 - d) užregistruoti ir patenkinti reikalavimai;
 - e) susigrąžintos sumos;
 - f) schemos administracinės išlaidos.
30. Informacija turi būti skelbiama lentelinės duomenų skaičiuoklės formatu, kuriuo naudojantis galima atlikti duomenų paiešką, juos gauti, atsisųsti ir nesunkiai skelbti internete, pavyzdžiui, CSV arba XML formatu. Ataskaitas valstybės narės turi skelbti valstybinių draudikų interneto svetainėse.

5. **PROCEDŪRINĖS TAISYKLĖS**

5.1. **Bendrieji principai**

31. 19 punkto a papunktyje nurodyta rizika gali būti valstybinių draudikų draudžiama pagal 4.3 skirsnyje nustatytas sąlygas. Tokiais atvejais Komisijai pranešti nebūtina.
32. 19 punkto b, c ir d papunkčiuose nurodyta rizika gali būti valstybinių draudikų draudžiama pagal 4.3 skirsnyje nustatytas sąlygas ir pranešus Komisijai bei gavus jos patvirtinimą.
33. Jeigu neįvykdoma bet kuri iš 4.3 skirsnyje nustatytų sąlygų, nereiškia, kad automatiškai draudžiama teikti eksporto kredito draudimą arba taikyti tokią draudimo schemą. Valstybė narė turi pranešti Komisijai apie planuojamą eksporto kredito draudimo schemą, jeigu valstybė narė pageidauja nukrypti nuo bet kurios iš 4.3 skirsnyje nustatytų sąlygų arba jei kyla kokių nors abejonių dėl to, ar ta schema atitinka šiame komunikate, visų pirma 4 skirsnyje, išdėstytas sąlygas.
34. Analizė pagal valstybės pagalbos taisykles iš anksto nereiškia tos priemonės suderinamumo su kitomis Sutarties nuostatomis.

5.2. **Parduotinos rizikos šalių sąrašo keitimas**

35. Nustatydama, ar pakankamų privačių pajėgumų trūkumas yra pateisinama priežastis laikinai išbraukti šalį iš parduotinos rizikos šalių sąrašo, kaip nurodyta 19 punkto a papunktyje, Komisija atsižvelgs į tokius veiksnius tokia pirmumo tvarka:
 - a) privataus kredito draudimo pajėgumų sumažėjimą: visų pirma didelio kredito draudiko sprendimą nedrausti pirkėjo rizikos konkrečioje šalyje, didelį bendrų draudimo sumų sumažėjimą arba didelį priimtimumo santykių toje šalyje per šešių mėnesių laikotarpį sumažėjimą;

- b) valstybinio sektoriaus reitingų pablogėjimą: visų pirma staigų kredito reitingų per šešių mėnesių laikotarpį pokytį, pavyzdžiui, nepriklausomų reitingų agentūrų ne kartą sumažintus reitingus arba didelį kredito įsipareigojimų neįvykdymo apsigėitimo sandorių vertės skirtumų padidėjimą;
- c) įmonių sektoriaus veiklos rezultatų pablogėjimą: visų pirma staigų nemokumo atveju padidėjimą toje šalyje per šešių mėnesių laikotarpį.
36. Jeigu rinkos pajėgumų neužtenka visai ekonomiškai pagrįstai rizikai apdrausti, Komisija gali patikslinti priede pateiktą parduotinos rizikos šalių sąrašą raštišku bent trijų valstybių narių prašymu arba savo iniciatyva.
37. Prieš ketindama pakeisti parduotinos rizikos šalių sąrašą Komisija konsultuosis su valstybėmis narėmis, privačiais kredito draudikais ir suinteresuotosiomis šalimis ir sieks iš jų gauti informacijos. Apie konsultacijas ir norimos gauti informacijos rūšis bus pranešta Komisijos interneto svetainėje. Konsultacijų laikotarpis paprastai bus ne ilgesnis kaip 20 darbo dienų. Jeigu remdamasi surinkta informacija Komisija nuspręs pakeisti parduotinos rizikos šalių sąrašą, tokį sprendimą ji paskelbs savo interneto svetainėje.
38. Laikinas šalies pašalinimas iš parduotinos rizikos šalių sąrašo iš principo galios bent 12 mėnesių. Per tą laikotarpį pasirašyti draudimo liudijimai, susiję su laikinai iš sąrašo pašalinta šalimi, gali galioti ne ilgiau kaip 180 dienų nuo datos, kurią baigia galioti laikinas pašalinimas iš sąrašo. Po tos dienos negalima pasirašyti naujų draudimo liudijimų. Likus trims mėnesiams iki laikino pašalinimo iš sąrašo galiojimo pabaigos Komisija nuspręs, ar pratęsti šalies pašalinimo iš sąrašo galiojimą. Jeigu Komisija nustato, kad rinkos pajėgumų vis dar neužtenka visai ekonomiškai pagrįstai rizikai apdrausti, atsižvelgdama į 35 punkte nustatytus veiksnius, ji gali pratęsti laikino šalies pašalinimo iš sąrašo galiojimą pagal 37 punktą.
- 5.3. Pareiga pranešti apie 19 punkto b ir c papunkčiuose nurodytą laikinai neparduotiną riziką**
39. Komisijos šiuo metu turimi duomenys rodo, kad yra rinkos nepakankamumas, susijęs su 19 punkto b ir c papunkčiuose nurodyta rizika, ir todėl ši rizika yra neparduotina. Tačiau reikia atkreipti dėmesį į tai, kad draudimo trūkumas yra ne kiekvienoje valstybėje narėje ir kad padėtis gali ilgainiui pasikeisti, nes privatusis sektorius gali susidomėti šiuo rinkos segmentu. Valstybės kišimasis turėtų būti leidžiamas tik dėl rizikos, kuri kitu atveju rinkoje nebūtų apdrausta.
40. Dėl tų priežasčių, jeigu valstybė narė nori apdrausti riziką, nurodytą šio komunikato 19 punkto b arba c papunktyje, ji pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį privalo pranešti Komisijai ir savo pranešime įrodyti, kad kreipėsi į pagrindinius kredito draudikus ir tarpininkus toje valstybėje narėje²³ ir suteikė jiems galimybę pateikti įrodymų, kad tokią riziką ten galima apdrausti. Jeigu tie kredito draudikai ir tarpininkai valstybei narei arba Komisijai per 30 dienų po to, kai ji gavo prašymą iš valstybės narės, nepateikia informacijos apie draudimo sąlygas ir draudimo sumas pagal rizikos, kurią valstybė narė nori drausti, rūšį, arba jeigu iš pateiktos informacijos nematyti, kad tą riziką toje valstybėje narėje galima apdrausti, Komisija laikys, kad rizika yra laikinai neparduotina.

²³ Kredito draudikai ir tarpininkai, į kuriuos kreiptasi, turėtų būti reprezentatyvūs pagal siūlomus produktus (pavyzdžiui, specializuoti vienos rizikos rūšies draudimo teikėjai) ir savo draudimo rinkos dydį (pavyzdžiui, kartu apimti ne mažiau kaip 50 % rinkos).

5.4. Pareiga pranešti kitais atvejais

41. 19 punkto d papunktyje nurodytos rizikos atvejais atitinkama valstybė narė pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį teikiamame pranešime Komisijai turi įrodyti, kad dėl pasiūlos sutrikimo privačioje draudimo rinkoje, visų pirma iš atitinkamos valstybės narės pasitraukus pagrindiniam kredito draudikui, sumažėjus pajėgumui arba susiaurėjus siūlomų produktų įvairovei, palyginti su kitomis valstybėmis narėmis, toje valstybėje narėje eksportuotojai negali pasinaudoti draudimu.

6. TAIKYMO DATA IR TRUKMĖ

42. Komisija šiame komunikate išdėstytus principus taikys nuo 2022 m. sausio 1 d., išskyrus priede pateiktą šalių sąrašą, kuris bus taikomas nuo 2022 m. balandžio 1 d. Iki 2022 m. kovo 31 d. Komisija pagal laikiną išimtį, nurodytą laikinosios valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti reaguojant į dabartinį COVID-19 protrūkį, sistemos²⁴ 33 punkte ir Komisijos komunikato C(2021) 8442 dėl šešto laikinosios sistemos pakeitimo 62 punkte, laikinai neparduotina laikys visą komercinę ir politinę riziką, susijusią su eksportu į visas šalis. Dėl priežasčių, susijusių su konkurencijos politika, arba norėdama atsižvelgti į kitą Sąjungos politiką ir tarptautinius įsipareigojimus Komisija gali bet kada nuspręsti šį komunikatą pritaikyti.

²⁴ Komisijos komunikatas „Laikinoji valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti reaguojant į dabartinį COVID-19 protrūkį, sistema“, C(2020) 1863, 2020 03 19 (OL C 91 I, 2020 3 20, p. 1), su pakeitimais, padarytais Komisijos komunikatais C(2020) 2215 (OL C 112 I, 2020 4 4, p. 1), C(2020) 3156 (OL C 164, 2020 5 13, p. 3), C(2020) 4509 (OL C 218, 2020 7 2, p. 3), C(2020) 7127 (OL C 340 I, 2020 10 13, p. 1), C(2021) 564 (OL C 34, 2021 2 1, p. 6) ir C(2021) 8442 (OL C 473, 2021 11 24, p. 1). Daugiau informacijos apie laikiną išimtį pateikta Komisijos komunikato C(2021) 8442 dėl šešto laikinosios sistemos pakeitimo 24–27 ir 62 punktuose.